

HRVATSKI *glasnik*

XXXVI. godina, 25. broj

18. lipnja 2026.

cijena 300 Ft

80. obljetnica hrvatskog školstva u Mađarskoj i Hrvatske škole u Santovu

FOTO: STIPAN BALATINAC

4., 5. i 6. stranica

Zbirka dobre prakse

8. stranica

Dan muzeja u Prisiki

11. stranica

Duhovi u Foku

12. stranica

Nijanse

Hrvatska se zajednica u Mađarskoj smanjuje, što pokazuje i posljednji popis stanovništva. Odupiranje prirodnoj asimilaciji velik je zadatak.

Ipak, što više upoznajem tu zajednicu, što se više uplićem u nju, shvaćam koliko je ona raznolika i slojevita.

Ima dana kad me „pogode razmišljanja“ da bi bilo dobro držati se još više na okupu, dolaziti drugima na događanja, međusobno se podržavati. Jer uspjeh jednoga uspjeh je cijele zajednice. Jaki smo kao zajednica ako smo složni.

A onda ima dana koji mi donesu osmijeh na lice. Ima iskustava koja me čine ponosnom što sam dio mađarskog hrvatstva. Koja me nenadano oduševavaju.

Jedan takav trenutak dogodio se nedavno u Mađarskom narodnom muzeju. Ta velika proslava počela je hrvatskom pjesmom. Pjesmom koja me je dirnula već nakon prvih nekoliko stihova. Naravno, i na drugim događanjima počinju programi s izvedbama hrvatskih pjesama. Ovdje nije samo pjesma bila razlog nego i njezina izvedba.

Na maloj lođi ograđenoj drvenim oblim pregradama koja se izdizala na strani velike muzejske prostorije počela je hrvatska pjesma. Pogled mi je skrenuo prema gore i više ga nisam mogla odvojiti od izvedbe koja me je očarala. Ondje je stajalo pet mladih djevojaka. U crnim dugim haljinama. Njihovi glasovi sjali su poput dukata na njihovim vratovima. Talent je neosporiv. Ali uz to pjevale su sa srcem, s ljubavlju. U bezbroj nijansi. Ti iskreni glasovi obujmili su cijeli prostor i dali temelj hrvatskom duhu, itekako važnom na proslavi državnosti naše matice.

Upijala sam svaki čas njihove izvedbe. Poslije su mi se u glavi motala i banalna pitanja. Tko su one? Kako ja za njih nikad nisam čula? Kako dobro govore hrvatski jezik, izgovor im je savršen. Baš sam željna novih „lica“ kojima treba dati priliku.

Osjećala sam ushićenje zaključujući da imam još puno toga lijepoga što mogu otkriti u hrvatskoj zajednici u Mađarskoj. Čeka me još puno iznenađenja, samo moram načuliti osjetila.

Uočimo ne samo tamne nijanse slojeva zajednice, nego i one svijetlih boja.

Kršul

GLASNIKOV TJEDAN

„Prema tom političkom sporazumu od jeseni će Mađarskoj biti dostupno ukupno 16,4 milijarde eura, odnosno oko 6000 milijardi forinti razvojnih sredstava Europske unije.“

Na plenarnoj sjednici Mađarskog parlamenta održanoj 1. lipnja premijer Péter Magyar u svojem je govoru rekao kako je u Bruxellesu postignut povijesni rezultat: sklopljen je politički sporazum koji je u svakom pogledu povoljan za Mađarsku i mađarske građane, a odnosi se na povrat pripadajućih sredstava Europske unije Mađarskoj. Prema tom političkom sporazumu od jeseni će Mađarskoj biti dostupno ukupno 16,4 milijarde eura, odnosno oko 6000 milijardi forinti razvojnih sredstava Europske unije. Vlada zauzvrat, za dobivanje 6000 milijardi forinti europskih sredstava, nije preuzela nikakve obveze povezane s ilegalnim migracijama, migracijskim paketom, Ukrajinom ili ideološkim pitanjima, rekao je premijer.

Napomenuo je kako taj iznos odgovara više od deset posto mađarskog državnog proračuna. Kao središnja pitanja svojih prošlotjednih pregovora u Bruxellesu naveo je „zaustavljanje korupcije orbitalnih razmjera“, borbu protiv korupcije i transparentno korištenje javnog novca.

Objasnio je kako će postati dostupno 2,2 milijarde eura sredstava za sveučilišta i inovacije, što će omogućiti obnovu međunarodnih veza mađarskog visokog obrazovanja, ponovno pokretanje istraživačko-razvojnih programa te puno sudjelovanje mađarskih studenata u programu Erasmus. Dostupno će postati i ranije zamrznutih 4,2 milijarde eura kohezijskih sredstava koja će služiti modernizaciji prometne infrastrukture, uključujući željeznički sustav, upravljanje vodama i zaštitu okoliša.

Dodao je da će Mađarska moći pristupiti i sredstvima iz Fonda za oporavak u vrijednosti od 10 milijardi eura, odnosno gotovo 4000 milijardi forinti, za koja su mnogi vjerovali da su izgubljena zbog vrlo strogih rokova.

Govoreći o predsjedniku republike Tamásu Sulyoku, Magyar je naglasio kako je

ugled institucije predsjednika države važniji i snažniji od bilo kojeg pojedinog predsjednika te da je u interesu Mađarske da ta institucija ponovno stekne ugled koji je posljednjih godina ozbiljno narušen. Kazao je kako će zbog toga u skoroj budućnosti pred parlament biti upućena regulatorna i ustavna rješenja koja će obnoviti povjerenje u neovisnost državnih institucija i vladavinu prava. Dodao je kako prema Temeljnem zakonu u slučaju smjene ili ostavke predsjednika republike dužnost predsjednika države do izbora novog predsjednika obavlja predsjednik parlamenta, koji u tom razdoblju može potpisivati zakone.

Premijer je također objavio kako je Mađarska službeno podnijela zahtjev za pristupanje Europskom javnom tužiteljstvu, koje će moći retroaktivno provoditi istrage od 2021. godine. Istaknuo je kako mađarski građani imaju pravo znati na koji je način njihov porezni novac rasipan i pronevjereno te kako će Mađarska time moći pristupiti sredstvima koja su drugim državama članicama već dugo dostupna.

I na kraju još jedna vijest s margina 1. lipnja. MTI je objavio kako će Nacionalno izborno povjerenstvo (NVB) na svojoj sljedećoj sjednici imenovati rumunjskog narodnosnog glasnogovornika. Prema riječima predsjednika Državne samouprave Rumunja prošloga je tjedna zasjedala njihova skupština te je donesena odluka kako se nitko od kandidata s državne rumunjske liste neće predložiti za glasnogovornika jer, kako je rekao, „ne žele legitimirati listu koja je nastala ranijim manipulacijama i zakulisnim dogovorima“.

Tako bi NVB mogao imenovati drugu osobu s liste za dužnost rumunjskog narodnosnog glasnogovornika. Naime, nositeljica liste krajem travnja izjavila je da neće preuzeti dužnost rumunjske glasnogovornice.

Branka Pavić Blažetin

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

35 GODINA HRVATSKOG GLASNIKA

HRVATSKI GLASNIK

Nagrada za kulturu Hrvatske matice iseljenika

„Najselo” 2006

Kukinjinj

Katarina Fuček u društvu predsjednika HDS-a Mije Karagića, predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj Jose Ostrogonca i generalnog konzula Ivana Bandića

Već 11. godinu zaredom Hrvatska matica iseljenika dodjeljuje godišnju nagradu za kulturu najuspješnijem selu hrvatskih manjina u Europi, onomu hrvatskom naselju za koje se ocijeni da je u toj godini zavrjedjelo nagradu zbog svojega cjelokupnoga doprinosa na području kulture, očuvanja jezika i nacionalnog identiteta svojih žitelja. Nagrada je prvi put dodijeljena 1996. godine, a prije Kukinjinja dobila su je tri hrvatska naselja u Republici Mađarskoj: Martinci 1997., Petrovo Selo 1999., i Sumarton 2003. godine.

Nagrada „Najselo” dodjeljuje se u obliku skulpture koja prikazuje stilizirano glagoljsko slovo H i koja simbolizira opstanak hrvatstva u nagrađenom selu tijekom povijesti.

U obrazloženju ovogodišnje nagrade kaže se kako većina Kukinjinčana služi hrvatskim jezikom i prenosi ga na mladi naraštaj, jer čelnici sela, Hrvatska manjinska samouprava, udruge i pojedinci čuvaju i šire hrvatske kulturne vrijednosti i uspješno suraduju s mnogim hrvatskim zajednicama u Mađarskoj te s udrugama u Hrvatskoj i, na kraju, jer se

Tomislav Taradija

čelnici sela brinu o zaštiti prava hrvatske manjinske zajednice i podupiru aktivnosti vezane za očuvanje svijesti jezika i kulture.

Svečanost uručjenja nagrade zbilja se u Kukinjinju 21. listopada uz nazočnost mnogobrojnih mještana, prijatelja iz susjednih naselja, i iz Hrvatske iz Duboševice i Draža te brojnih uzvanika, među kojima je bila i ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček sa svojim suradnicima, predsjednik HDS-a Mijo Karagić, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Jose Ostrogonac, generalni konzul Ivan Bandić i mnogi drugi.

Programi su započeli u ranim prijepodnevnim satima otvaranjem izložbe dijelova narodne nošnje i slika o Kukinjinju, narodne nošnje iz privatne zbirke Pogančanke Age Dragovac, dok su izložene slike plod međunarodne likovne kolonije koja je prije

Najmlađe Kukinjinčanke

Zajedno s Hrvatski glasnikom

Dan hrvatskog školstva u Mađarskoj 2026.

Obilježena 80. obljetnica hrvatskog školstva u Mađarskoj i Hrvatske škole u Santovu

U organizaciji Hrvatske državne samouprave, Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra „Metodika” te Hrvatske škole u Santovu 16. svibnja obilježen je Dan hrvatskog školstva te ujedno 80. obljetnica pokretanja hrvatskog školstva u Mađarskoj i santovačke hrvatske škole. Dan hrvatskog školstva obilježen je prigodnim izlaganjima, a već po tradiciji uručene su i spomen-plakete sa zahvalnicom zaslužnim odgovornim učiteljima, učiteljima i nastavnicima. Svečanosti su nazočili brojni uzvanici i gosti, brojni skupštinari HDS-a, bivši učitelji i učenici santovačke škole te roditelji.

Dan hrvatskoga školstva u Mađarskoj utemeljen je 2016. godine u spomen na prvu hrvatsku školu u Pečuhu, koja je počela s radom 1722. godine. O tome svjedoči do naših dana sačuvana barokna spomen-ploča onodobno postavljena na školsku zgradu s latinskim natpisom SCHOLA TRIV: NAT: ILLYR: ERECTA AB EADE NAT: BENEFICIO IDDI: B: IOAN: LEOPOL: MAKAR MDCCXXZ (u hrvatskom prijevodu ‘hrvatska trivijalna škola podignuta uz potporu baruna Ivana Leopolda Makara, pripadnika iste nacije, g. 1722.’).

Stjepan Blažetin

Na početku svečanosti u ime organizatora i domaćina nazočne je u dupkom punom santovačkom Domu kulture u povodu Dana hrvatskog školstva srdačno pozdravila ravnateljica Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra „Metodika” Žanet Vörös. Naglasila je kako je ove godine poseban dan jer se sjećamo 80. obljetnice narodnosnog odgoja i obrazovanja te Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu. Posebno je pozdravila konzul-savjetnicu GKRH-a Mionu Ševčik, parlamentarnog glasnogovornika Hrvata u Mađarskoj Ivana Gugana, novoizabranog predsjednika HDS-a Silvestra Balića, predsjednika SHM-a Josu Ostrogonca, zamjenicu predsjednika HDS-a Angelu Šokac Marković, santovačkog na-

čelnika Gabora Vargu, načelnika prijateljske Općine Petrijevci Ivu Zelića i njegove suradnike, predsjednika HS-a Bačko-kiškunske županije i bivšeg ravnatelja škole Josu Šibalina, santovačkog župnika Imru Polyáka, nadalje zastupnike Skupštine HDS-a, kolegice koje su svoj životni put provele u vrtićima i školama naših obrazovnih ustanova, voditelje ustanova HDS-a, predsjednike i zastupnike narodnosnih samouprava, voditelje udruga, čelnike sela Santova, bivše suradnike, učitelje i nastavnike, predstavnike medija i sve druge drage goste.

Usljedi su prigodna izlaganja: ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin održao je

izlaganje „Poglavlja iz povijesti hrvatskog školstva u Mađarskoj”, a ravnateljica škole Marije Žužić Kovač predavanje „Povijest Hrvatske škole u Santovu”.

„Poglavlja iz povijesti hrvatskog školstva u Mađarskoj”

Ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin u svojem se izlaganju uz malu prezentaciju fotografija i dokumenata osvrnuo na prvo poglavlje, na početke sustavnoga hrvatskog školstva poslije Drugoga svjetskog rata i na utemeljenje prvih hrvatskih škola, pa i santovačke hrvatske škole. Zbog ograničena vremena kratko je govorio o povijesno

Marija Žužić Kovač

Predsjednik HDS-a Silvestar Balić i zamjenica predsjednika HDS-a Angela Šokac Marković

Orkestar santovačke škole

burnim i prijelomnim godinama koje su utjecale na školstvo Hrvata u Mađarskoj kao što su 1945./1946. te 1948. i 1956. godina. Posebno se osvrnuo i na neke naše prve učitelje te na prve hrvatske udžbenike zorno prikazavši političke prilike i okolnosti u kojima je počeo rad u našim školama u prvih desetak godina.

lu su došli Marin Velin, Stipan Sabovljević, Ljubica Galić Pačko, 1959. i Marica Velin, prva bivša učenica škole, a ravnatelji su bili Aleksandar Tomić, Milutin Gažić i Stjepan Velin. Do šezdesetih godina nastava se odvijala isključivo na hrvatskom jeziku, a nakon provedbe školske reforme prelazi se na dvojezičnu nastavu. Ravnatelj je od

taj posao. Na ljeto 1998. godine pokrenuo je jezični kamp pod imenom Ljetna škola hrvatskoga jezika. Devedesetih godina zbog tadašnjeg načina financiranja škola održavanje i tako i opstanak škole postali su upitni. Na poticaj predsjednika Odbora za odgoj i obrazovanje Stipana Blažetina i tadašnjeg ravnatelja Jose Šibalina Hrvatska državna samouprava, služeći se zakonskim mogućnostima, učinila je prvi korak u ostvarenju kulturne autonomije Hrvata u Mađarskoj i kao primjer svim narodnostima u Mađarskoj 1. kolovoza 2000. godine preuzima na održavanje Hrvatski vrtić, osnovnu školu i učenički dom u Santovu. Povijesna je to odluka o preuzimanju, a trud i zalaganje oko opstanka i nesmetanog funkcioniranja ustanove pokazali su se opravdanim. U narednom razdoblju ustanova se nastavila razvijati uzimajući u obzir i odgojno-obrazovni rad, a i materijalne uvjete. Nakon preuzimanja najvažniji događaj u povijesti škole podjela je spojenih razreda 1. i 3 te 2. i 4. na samostalnu odjeljenja. Osim toga obnovljena je zgrada škole za niže razrede i sportski teren u dvorištu, poboljšana je školska i informatička oprema. Od 2008. godine u školu se upisuje većina učenika iz Santova jer su mjesna seoska škola i vrtić prestali s radom. Prvi veliki projekt, ostvaren uz zalaganje HDS-a, izgradnja je prve faze novog učeničkog doma i vrtića uz potporu Vlade Mađarske i Republike Hrvatske te europskih fondova. Nova zgrada predana je na uporabu 31. kolovoza 2011. godine. 2014. počela je obnova i stare školske zgrade, tzv. male škole. Iduće godine, 2015., obnovljeno je i sportsko dvorište, koje je dobilo poseban asfalt s lijevanom gumenom površinom uz zaštitne mreže. Radi što učinkovitije održivosti ustanove narednih su godina škola, dom i vrtić opremljeni solarnim panelima. Uz potporu Vlade Mađarske u 2021. godini počinje izgradnja II. faze učeničkog doma,

Brojni nazočni

Iz povijesti santovačke škole od početaka do danas

Uslijedilo je izlaganje ravnateljice Marije Žužić Kovač o povijesti santovačke hrvatske škole od početaka i snažne želje santovačkih Hrvata za posebnom hrvatskom školom sve do naših dana. Uz prezentaciju fotografija iz školskog života podsjetila je među ostalim kako je 11. studenoga 1946. godine počela nastava u santovačkoj hrvatskoj školi u posuđenoj zgradi s dvojicom učitelja, Markom Filakovićem i Stjepanom Velinom, koji je ujedno obavljao i ravnateljske poslove. Iznimno je važno bilo pokretanje predškolskog odgoja – 1949. godine utemeljen je i vrtić. Kao zanimljivost navela je i pedesete godine prošloga stoljeća, kad je i u najtežem razdoblju porastao broj upisanih, proširio se i učiteljski zbor, a u ško-

1961. do 1976. bio Stipan Sabovljević, a od njega ravnateljstvo preuzima Marin Đurić, koji taj posao obavlja do 1997. godine. Kotarsko vijeće 9. svibnja 1978. santovačku školu proglašava okružnom, što znači da od toga vremena prima učenike iz cijele Bačke. 1984. godine počela je obnova i dogradnja tadašnje školske zgrade, što je dovršeno 1986. godine. Posuvremenjena je sa sedam učionica, dva kabineta, zbornicom i ravnateljskim uredom. Iako se cijelo vrijeme radilo po hrvatskom manjinskom programu, 1992. godine škola i vrtić vraćaju se svojim korijenima iz 1946. godine i ponovno postaju i u imenu hrvatska ustanova. Odlukom mjesnog zastupničkog vijeća od školske godine 1997./1998. i Učenički dom pripao je hrvatskoj školi. Iste školske godine ravnateljstvo je preuzeo Joso Šibalin, koji do mirovine obavlja

Najmlađi učenici santovačke škole

a 1. rujna 2022. svečano je otvorena nova zgrada Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu u kojoj se nalaze školske učionice za više razrede, aula, blagovaonica, kuhinja, prirodoslovni kabinet, društvene prostorije. Konačno, 17. listopada proradila je i vlastita kuhinja, pa je tako osigurana prehrana za vrtićku djecu, učenike i djelatnike ustanove. Preko natječaja Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske 2023. godine opremljen je ravnateljki i ekonomski ured, a uz potporu dobivenu na natječaju dostavljenom upravitelju Fonda „Gábor Bethlen“ ugradilo se još 12 solarnih panela. Zahvaljujući potpori našeg održavatelja 2025. godine u dvjema učionicama postavljeni su pametni zasloni, dok su u učionicama razredne nastave zamijenjene učeničke i nastavničke klupe, stolovi i stolice. Osim toga u učionice se postavilo osam klimatizacijskih uređaja za grijanje i hlađenje. Iste godine uz potporu dobivenu na natječaju Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske obnovljena je informatička oprema u ustanovi. Naglasila je to zaključno Marija Žužić Kovač.

Priznanja u povodu Dana hrvatskog školstva umirovljenim odgojiteljima, učiteljima i nastavnicima

Uz prigodne riječi zamjenice predsjednika Angele Šokac Marković u povodu obilježavanja Dana hrvatskog školstva i uz čitanje laudacija novoizabrani predsjednik HDS-a Silvestar Balić i njegova zamjenica uručili su spomen-plakete i zahvalnice za dugogodišnji predani rad na polju hrvat-

skog odgoja Kati Divjak (Pečuh) i Mirjani Rudić (Gara) te na polju hrvatskog školstva Juditi Poljak (Vancaga), Valeriji Mariji Petrekanić (Aljmaš) i Mariji Maincz Nagy (Bizonja).

Spomen-plakete bivšim učiteljima i nastavnicima santovačke škole

Ravnateljica škole Marija Žužić Kovač u povodu obilježavanja 80. obljetnice Hrvatske škole u Santovu uručila je pak spomen-plakete nekadašnjem dugogodišnjem ravnatelju Josi Šibalinu te bivšim, danas umirovljenim učiteljima santovačke škole. U ime Vijeća Samouprave sela Santova načelnik Gabor Varga uručio je Zahvalnicu za doprinos razvoju školstva bivšem ravnatelju Josi Šibalinu.

Prigodni kulturni program santovačkih učenika

Svečanost je uljepšana prigodnim kulturnim programom santovačkih učenika – pjevačkog zbora, folklorne skupine i tamburaškog orkestra uz igrokaz, ples, pjesmu i kazivanje stihova. Učenici 1. i 2. razreda prikazali su igrokaz „Nema toga što ne može dijete“, učenici 6. razreda izveli su slavonske plesove, a pjevački zbor pak santovačke pjesme. Nakon stihova Ratka Zvrke „Tvoja staza“ koje je kazivao učenik Zalán Tóth nastupio je školski tamburaški orkestar uz nekoliko bivših učenika, a prigodni kulturni program zaključili su učenici 6. razreda santovačkim šokačkim plesovima u izvornoj narodnoj nošnji.

Dan je završen druženjem uz bogato pripremljen domjenak za uzvanike te za bivše učitelje i učenike.

Kata Divjak (Pečuh)

Rođena je 18. prosinca 1964. godine u Pečuhu u bošnjačkoj obitelji čiji korijeni potječu iz Šaroša i Sukita. Odrastala je u Pečuhu u ozračju obiteljskih vrijednosti te poštovanja i pripadnosti zajednici, što je obilježilo njezin profesionalni i osobni put.

Nakon završetka osnovne škole nastavila je obrazovanje u stručnoj školi Komarov, a potom se, slijedeći svoj istinski životni poziv, upisala na Visoku školu za odgojiteljice u Kecskemétu. Nakon kraćeg rada u Velikom Kozaru, 1985. godine počela je svoju službu u tadašnjem Srpsko-hrvatskom vrtiću u Ulici Andrása Szalaija. Tako je počelo četrdesetogodišnje razdoblje predanoga rada u odgoju i obrazovanju najmlađih. Tijekom četiri desetljeća gospođa Kata Divjak bila je više od odgojiteljice – bila je oslonac djeci, suradnik kolegama i osoba od povjerenja roditeljima. Svoj je poziv obavljala savjesno, odgovorno i s iznimnom ljubavlju prema djeci.

Jednako je vrijedan njezin doprinos očuvanju hrvatskog jezika, kulture i tradicije. S ponosom je sudjelovala na priredbama odjevena u svoju bošnjačku narodnu nošnju, a djecu je poučavala hrvatskom jeziku, narodnim običajima i kulturnoj baštini. Time je dala dragocjen doprinos očuvanju identiteta hrvatske zajednice u Mađarskoj. Uz svoj profesionalni rad aktivna je članica Ženskog pjevačkog zbora Augusta Šenoe, čime i na kulturnom području svjedoči svoju trajnu povezanost sa zajednicom.

Mirjana Rudić (Gara)

Maturirala je 1986. u Srednjoj stručnoj školi i gimnaziji Janusa Pannoniusa u Pečuhu na

S. B.

pedagoškom odjelu za odgojiteljice. Od 1. srpnja 1986. sve do današnjeg dana radi u hrvatskom odjelu garskog narodnog vrtića. Uz rad je diplomirala 1992. godine na Pedagoškoj visokoj školi Józsefa Katone u Kecskemétu, smjer za odgojiteljice. Krajem školske godine 2025./2026. odlazi u mirovinu s 40 godina radnog staža koji je do kraja provela u hrvatskom odgojiteljskom radu u Gari.

Valerija Marija Petrekanić (Aljmaš)

Diplomirala je 1985. godine na Učiteljskom fakultetu Józsefa Eötvösa, smjer učitelj u osnovnoj školi, te na srpsko-hrvatskom strukovnom fakultetu. Karijeru je započela u Osnovnoj školi Csikéria, gdje je između 1985. i 1990. radila kao učiteljica u nižim razredima i predavala srpsko-hrvatski jezik. Ona i njezini učenici uspješno su sudjelovali na nekoliko županijskih natjecanja te su osvojili drugo mjesto. Te su joj godine pružile odlučujuće profesionalno iskustvo u učiteljskoj struci i u izgradnji odnosa u zajednici.

Između 1990. i 1995. radila je kao vjeroučiteljica u rimokatoličkoj župi u Aljmašu. Nakon završetka trogodišnje izobrazbe na Teološkom fakultetu Kalačke nadbiskupije predavala je vjeronauk i imala 400 učenika godišnje. Tijekom njezina rada važnu je ulogu imalo njegovanje hrvatskog jezika i kulture: predavala je hrvatske pjesme i plesove za svečane programe te sudjelovala u organizaciji društvenih događanja hrvatskih tradicija i vjerskog života.

Od 1995. radila je kao učiteljica hrvatskog jezika u Osnovnoj školi Rákóczi úti u Aljmašu. Njezin pedagoški rad obilježilo je promicanje ljubavi prema hrvatskom jeziku i kulturi. Imala je istaknutu ulogu u njegovanju odnosa pobratimljenih gradova i škola između Aljmaša i Bizovca. U okviru te suradnje učenici su redovito sudjelovali u jezičnim i kulturnim programima u Hrvatskoj. Tijekom cijele karijere smatrala je važnim dosljednost, pouzdanost i predvidljivost jer je vjerovala da je osnova dječjeg razvoja prisutnost učitelja koji pruža sigurnost. Te su vrijednosti pratile cijelu njezinu učiteljsku karijeru sve do umirovljenja.

Judita Poljak (Vancaga)

U odabiru karijere slijedila je primjer svoje majke kad je odabrala poziv učiteljice. Nakon osnovne škole u Kačmaru maturirala je u srpsko-hrvatskoj gimnaziji u Budimpešti. Studijske godine provela je u Pečuhu. Kao brucšica, s diplomom srpsko-hrvatskog biologa, zaposlila se kao odgojiteljica u vrtiću. Ubrzo se vratila u Bačku – školsku godinu 1988. započela je u pravnoj prethodnici Vancaške osnovne škole u Baji i u njoj bez prekida radi do danas. Osobnost učitelja potpuno je razvila u gotovo četiri desetljeća. Redovito je bila razrednica, dugotrajna učiteljica koja je bila pokrovitelj učeničke vlasti i, dakako, „motor“

hrvatskog (bunjevačkog) narodnog obradovanja i očuvanja tradicije u školskim okvirima i daleko šire. Uz nastavu mnoge je svoje učenike organizirala u zborove i plesne klubove. Redovite probe dale su rezultate, nastupili su na brojnim kulturnim događanjima, postali poznati i priznati te dobili nekoliko certifikata. Njezini iznimno nadareni kazivači redovito su predstavljali školu na državnim natjecanjima s kojih su se kući vraćali s osvojenim prvim mjestima i posebnim nagradama.

Marija Mainz Nagy (Bizonja)

Rođena je u Starom Gradu (Mosonmagyaróvár) 1964. godine. Hrvatski je naučila od bake, djeda i oca. Osnovnu školu završila je u svojem rodnom selu, u Bizonji. Maturirala je u Đuru u Ekonomskoj srednjoj stručnoj školi „Szamuely Tibor“ 1983. godine. Nakon srednje škole upisala se na Učiteljsku visoku školu u Đuru te je uspješno završila. Tako je 1985. godine počela raditi u bizonjskoj osnovnoj školi, gdje je godinama pomagala u radu djece u produženom boravku. Niz godina predavala je mađarski jezik i književnost trećim i četvrtim razredima. Nakon uvođenja dvojezične nastave upisala se u Bajú na Visoku školu Józsefa Eötvösa. S velikom hrabrošću i predanošću prihvatila je izazov jer joj je važno stalno učiti i usavršavati se. Od 2008. godine neumorno je radila s prvašićima. Uvijek je davala sve od sebe za svoje učenike, trudila se približiti im hrvatski jezik i učiniti ga zanimljivim. Godine 2025. slavila je 40 godina svojega rada. Čak i nakon odlaska u mirovinu nastavila je raditi s djecom i, unatoč teškoćama, nikad nije odustala. U svojem radu uvijek je bila poštena, marljiva, tolerantna, dosljedna, precizna. Njezina strpljivost, upornost i vjera u učenike zaista su primjer svima.

Stipan Balatinac

Zbirka dobre prakse iz pečuškoga Hrvatskog vrtića Miroslava Krleže

U pečuškom Hrvatskom vrtiću Miroslava Krleže 12. svibnja upriličena je promocija dvojezičnog izdanja pod naslovom „Zbirka dobre prakse iz pečuškoga Hrvatskog vrtića Miroslava Krleže / Jógyskorlatok gyűjteménye a pécsi Miroslav Krleža Horvát Óvodából”. Knjiga je objavljena uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske u okviru programa bazičnog vrtića.

Zlata Soltész Stricz, Timea Šakan-Škrilin i Janja Živković Mandić

Autorica izdanja bivša je odgojiteljica u pečuškom Hrvatskom vrtiću Miroslava Krleže Zlata Soltész Stricz, dok je urednica ravnateljica Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže Janja Živković Mandić. Knjiga na 130 stranica u formatu B/5 objavljena je u nakladi Neprofitnog društva „Croatica”.

Knjigu su predstavile autorica i urednica, a razgovor s njima moderirala je ravnateljica Neprofitnog društva „Croatica” Timea Šakan-Škrilin.

Urednica Janja Živković Mandić u predgovoru piše: „Ova publikacija predstavlja zbirku provjerenih i u praksi isprobanih dobrih praksi koje su ostvarene u pedagoškom radu Hrvatskog vrtića Miroslava Krleže u Pečuhu. Dvadeset ovdje predstavljenih projekata nastalo je tije-

kom našeg svakodnevnog odgojno-obrazovnog rada, temeljenog na aktivnom sudjelovanju djece, iskustvenom učenju te posebnostima hrvatskog nacionalnog odgoja. Značajan dio ovih praksi povezan je s mentorskim programom odgojiteljice Stricz, koji nam je služio kao stručni putokaz u području metodološkog unapređenja i svjesnog pedagoškog planiranja. Njezin rad pružio nam je inspiraciju da tradicionalne vrtićke aktivnosti ostvarimo na nov, kompleksan način, prilagođen dobnim posebnostima djece i cilju jačanja nacionalnog identiteta.

Zajednička obilježja predstavljenih dobrih praksi usmjerena su na doživljaj, kompleksnost te učenje koje uključuje više osjetila. Smatrali smo važnim da projekti istodobno potiču jezični razvoj, zajedničko iskustvo te prijenos hrvatskih kulturnih vrijednosti.

Cilj ove publikacije jest pružiti stručnu podršku kolegama koji rade u hrvatskim nacionalnim vrtićima u Mađarskoj dijeljenjem ovih provjerenih pedagoških rješenja. Vjerujemo da će ovdje prikupljene ideje poslužiti kao inspira-

S kolegama

Zlata Soltész Stricz

cija i pridonijeti obogaćivanju svakodnevnog odgojno-obrazovnog rada.”

Knjiga je dodatno obogaćena ilustracijama, odnosno dječjim crtežima, te grafikom koju je izradio Zsolt Farkas.

Branka Pavić Blažetin

TRENUTAK ZA PJESMU

Ljetna vježba za pticu

*sedam je broj teške ljubavi.
savršeni neuro-neuro.
meka svila sunca bez ironije.
čvrsto tkanje kad god hoćeš.
ti si proljeće, vječni jazz.
to znači da imaš zdrave jajnike.
uvijek cvatu, pupaju cijelu godinu.
slušaj more. ne vidiš mu kraja.
na tvojoj terasi nebo je malina,
svijetlocrvena zora.
puca te u oči i s tobom se spaja.
luka je blizu. dođi na molić,
odgurni brodić, pomoli se blizu pučine.
posveti galebove u mozgu.
budi u dobrim odnosima sa sobom.
nemoj biti u pokretu
za instituciju palih anđela.
poleti kao kurva i svetac.
zajedno ste jači, čvrsti kao suza.
sjeti se ptice s razglednice.
htjela je letjeti po šanku
kada su padali plavi ciljevi:
tvoji srpanjski autogolovi*

Milko Valent

Bunjevačke kraljice obilazile domove bunjevačkih Hrvata u Baji

Kraljice u kolu

Ophod kraljica, tradicionalni duhovski običaj bunjevačkih Hrvata koji već godinama izvode mlade članice KUD-a „Bunjevačka zlatna grana“, i ove godine okupio je skupinu djevojaka u Baji. Obilazak bunjevačkih domova na Vancagi i u drugim dijelovima Baje svake godine organiziraju KUD „Bunjevačka zlatna grana“, Kulturni centar bačkih Hrvata i Hrvatska samouprava Baje. Kraljice je ove godine pratio orkestar koji su činili članovi orkestara „Čabar“ i „Bačka“. Kraljice su posjetile Bunjevačku zavičajnu kuću na Vancagi, primile blagoslov župnika ispred župne crkve središnje bajske župe, a uz neke obitelji koje redovito obilaze ove godine obišle su i Kršćansku čitaonicu na Dolnjaku. Kazao nam je to među ostalim ravnatelj Kulturnog centra Mladen Filaković.

Kraljice su posjetile Bunjevačku zavičajnu kuću

Kraljice su obišle grad Baju

S. B.

Foto: Mladen Filaković

Duhovski običaj kraljica u Bačkoj očuvao se do danas

Jedan je od narodnih običaja bačkih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca i duhovski ophod kraljica, koji se povezuje s blagdanom Duhova. Nekad vrlo živ, ali pomalo zaboravljen – obnovljen je tijekom devedesetih godina prošloga stoljeća, a u Bačkoj se očuvao do danas u Baji, Kačmaru i Santovu. Kraljice čini skupina djevojčica i/ili djevojačka odjevenih u narodnu nošnju ponegdje s kraljičkim krunama, barjacija, torbama. One prolaze ulicama od kuće do kuće, od dvora do dvora, te pjevaju kraljičke pjesme s prepoznatljivim napjevima, a uz buđenje proljeća nose blagoslov ukućanima, obiteljima, viđenijim ljudima, župniku, učiteljima i drugima. Tako je bilo i ove godine na duhovski ponedjeljak u Baji i Kačmaru. Nažalost, ove godine u Santovu se nije okupila skupina kraljica.

Kraljice u Kačmaru sa župnikom Sabolčem Tomaškovićem

Ophod bunjevačkih kraljica u Kačmaru

Kako nas je obavijestila učiteljica Anica Matoš, bunjevačke kraljice u Kačmaru već po tradiciji obilazile su domove bunjevačkih Hrvata na duhovski ponedjeljak, ove godine 25. svibnja. Obiše su otprilike 20 kuća, među njima Starački dom Panzió. Kraljice su pjevale prepoznatljive napjeve i bunjevačkom svećeniku rodnom iz Kačmara, dušnočkom župniku Sabolču Tomaškoviću.

S. B. • Foto: Anica Matoš

Bogatstvo...

Bunjevačke kraljice u Kačmaru

U srcu Budimpešte otvorena izložba „Druga strana obale“

U organizaciji Hrvatske samouprave Lipótvárosa (V. okruga) 27. svibnja 2026. u Kulturnom centru S4 otvorena je izložba „Druga strana obale“. Riječ je o još jednoj u nizu izložbi nastaloj u Likovnoj koloniji Šarlota Lavanda, koja se održava u Hrvatskoj na otoku Prviću. To je susret amatera i profesionalaca koji se odvija pod stručnim vodstvom. Kolonija traje već 17 godina i svakoga ljeta puna četiri tjedna obuhvaća razne likovne tehnike.

Prisutnima se obratio i veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić

Program je moderirala predsjednica Hrvatske samouprave V. okruga Marija Lukač, koja je istaknula kako je velik dio izložbenog materijala odabran iz likovnih radova nastalih u likovnoj koloniji Šarlota Lavanda u našoj domovini Hrvatskoj. Dodala je: „Drago nam je da ponovno možemo biti organizatori i domaćini ovog ciklusa likovnih izložbi, čime gradimo kulturni most između dviju zemalja.“ U ulozi prevoditeljice bila je Edit Novinics.

Attila Szoboszlai i György Benkovics

Prisutnima se obratio i predsjednik Odbora za ljudska prava, narodnosna, crkvena i kulturna pitanja samouprave V. okruga Budimpešte Gábor Szentgyörgyvölgyi, koji je naglasio važnost doprinosa narodnosti u okrugu u kojem postoji 11 narodnosnih sa-

mouprava. Rekao je da jako voli Hrvatsku i istaknuo kako smatra da nema boljeg programa od ove izložbe da počne ljeto. Kustosica izložbe Roberta Faltis zahvalila je na suradnji i govorila o temama radova, koje se mijenjaju svake godine. Prošle godine to je bila druga strana obale koja je data u inspirirajućem ambijentu otoka Prvića, ali je to i tema puna simbolike.

Prisutnima se obratio i veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić, koji je istaknuo važnost i kvalitetu izložbe, ali i samog dugogodišnjeg projekta – likovne kolonije Šarlota Lavanda. Budući da kolonija ima i ulogu kulturnog mosta između dviju država te da predstavlja i ljepote Hrvatske, sudionike upoznaje i s autohtonom arhitekturom, običajima i svakidašnjim životom tamošnjih Hrvata.

Ugođaju izložbe doprinijela je i živa svirka harmonikaša Krunoslava Agatića. Za kraj predsjednica Marija Lukač zahvalila je Samoupravi V. okruga Belváros – Lipótváros na potpori u organizaciji izložbe. Pozvala je prisutne da dođu na nastup hrvatskog Tamburaškog sastava „Stoboš“ koji će se održati u subotu 30. svibnja u 14 sati na velikoj pozornici na Trgu Erzsébet.

Kršul

Institut Liszt ugostio predstavu Hrvatskog kazališta Pečuh

U Zagrebu je 25. svibnja u prostorijama Instituta Liszt izvedena predstava Hrvatskog kazališta Pečuh „Između sna i jave“. Stihove koji se kazuju u predstavi složio je u jedinstvenu cjelinu (tekst) Dinko Šokčević, a režiju potpisuje Stipan Đurić.

Uz stihove velikana mađarskog, ali i hrvatskog pjesništva poput Pilinszskog, A. B. Šimića i Attila Józsefa pratimo životni put Pjesnika – od snažnog utjecaja majke do neuspjelih ljubavi i konačne potrage za nadom. Ova drama spaja glumu, ples i simboliku pokreta u snažnu priču o ljudskoj sudbini. Stihove kazuju Čarna Kršul, Marica Fačko i Stipan Đurić. U predstavi plešu plesači Pečuškog baleta Nina Rónaki i Szilárd Tuboly, glazbu potpisuje Zoltán Bókai, koreografiju Balázs Vincze, a scenografiju i kostimografiju Fruzsina Istvánfi.

S obzirom na to da predstava ima pratne videoprikaze te je zbog toga tehnički zahtjevna, inače se igra u tamnim kazališnim prostorima, no ovoga puta uspjela se izvrsno prilagoditi prostoru Instituta Liszt.

Kršul

DAN MUZEJA 2026.

U nedjelju 17. svibnja Hrvatski muzej u Prisiki organizirao je Dan muzeja 2026., koji je okupio brojne posjetitelje iz okolnih hrvatskih sela i Gradišća. U središtu ovogodišnjega programa bila je kulturna i književna baština gradišćanskih Hrvata s naglaskom na 150. obljetnicu rođenja učitelja, dirigenta i skladatelja Ivana Vukovića.

Priredbu je otvorio nastup Židanskih bečara, koji su svirali i pjevali tijekom poslijepodneva. Nakon toga nazočne je pozdravio ravnatelj muzeja dr. sc. Andrija Handler, dok je Jandre Palatin u ime Hrvatskoga kulturnog društva govorio o utjecaju Ivana Vukovića na glazbeni i kulturni život gradišćanskih Hrvata.

Jandre Palatin

Nakon uvodnih obraćanja otvorena je privremena izložba „Ivan Vuković 150“. Autor izložbe Šandor Horvat prikazao je život i djelovanje tog pedagoga i glazbenika. Ivan Vuković, poznat i kao Johann Vukovich, rođen je u Klimpuhu, a radio je kao učitelj i kantor u Vorištanu te Pandrofu. Skladao je gradišćanskohrvatsku himnu „Hrvat mi je otac“, osnovao pjevački zbor u Pandrofu s kojim je gostovao i u Zagrebu, izdavao pjesmarice za hrvatske škole te desetljećima radio na očuvanju hrvatskoga jezika i crkvene glazbe.

Zanimljiva izložba

Andrija Handler

Ivan Vuković
(Johann Vukovich)

Drugi dio programa bio je posvećen književnosti. Agnija Schuster i Jurica Čenar čitali su pjesme iz svojih najnovijih zbirki pokazavši posebnu snagu stihova u autorskoj interpretaciji pred publikom.

Agnija Schuster i Jurica Čenar

Prema povratnim informacijama publike priredba je i ove godine bila vrlo uspješna.

Andraš Kovač

BUDIMPEŠTA – Mađarski parlament 9. svibnja 2026. održao je svoju konstituirajuću sjednicu. Događanju je nazočio dr. Imre Juhász, povjerenik za temeljna prava, te njegovi zamjenici: dr. Laura Gyeney, zamjenica povjerenika za prava narodnosti, te dr. Gyula Bándi, zamjenik povjerenika zadužen za zaštitu interesa budućih generacija.

Pred novim potpredsjednikom parlamenta Krisztiánom Kószegijem prisegnuli su glasnogovornici – predstavnici narodnosti, koji su s radošću primili čestitke povjerenika za temeljna prava i njegove zamjenice za pitanja narodnosti.

Duhovi u Foku uz kuhanje i druženje

U Foku je 23. svibnja održana priredba „XI. Duhovi u Foku“. U prijepodnevnim satima počelo je okupljanje natjecatelja. Ove godine kuhao se grah, a organizatori su svakoj ekipi osigurali namirnice za kuhanje: 2 kg svinjske lopatice, 1 kg graha, vodu za kuhanje te stolove i klupe.

Poziv na natjecanje upućen je nekoliko tjedana prije događanja, a prijavilo se ukupno 15 ekipa iz Martinaca, Potonje, Novog Sela, Lukovišća, Dombola i Foka. Peteročlani ocjenjivački sud na čelu s Đusom Dudašem nije imao lak zadatak.

Bez žena nema ni langoša

Treće mjesto osvojila je ekipa „Blizanci“ iz Martinaca, drugo mjesto ekipa Romske samouprave iz Foka, a prvo mjesto pripalo je ekipi Starina na čelu s Jozom Perjašem.

Posebnu nagradu dobila je ekipa „Nyugdijas Klub“.

Za istim stolom

Za dobro raspoloženje tijekom dana pobrinuo se „Alibi Band“.

Priredbi su nazočili generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat sa suprugom, predsjednik Hrvatske državne samouprave Silvestar Balić te Vesna Velin, voditeljica Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“.

Priredbu su potpomogli Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“, Hrvatska samouprava Baranjske županije i Fond „Gábor Bethlen“ (NKUL-KP-1-2026/1-000207).

Kristina K.

Ženski pjevački zbor „Korjeni“ iz Martinaca

U kulturnom programu nastupili su:

- Muški pjevački zbor „Hrastina“ iz Udvara
- Ženski pjevački zbor „Korjeni“ iz Martinaca
- Hanga i Hermina Kanas s recitacijama.

Hrvati iz Barče

KERESTUR – U Keresturu još od 1888. godine djeluje Dobrovoljno vatrogasno društvo u različitim oblicima te je oduvijek surađivalo s vatrogasnim društvima preko granice. Kerestursko društvo od 1996. godine djeluje kao civilno društvo, no u njegovim redovima ima i profesionalnih vatrogasaca. Društvo je vrlo aktivno na području zahvaljujući predsjedniku Atili Palu i zapovjedniku Antunu Tišleriću. Tijekom godine, pogotovo u vrijeme suše, pozvani su na niz intervencija te na saniranje štete nakon nevremena. Vatrogasno društvo aktivno je u ostvarivanju mnogih programa, izvrsno surađuje i s mjesnom hrvatskom samoupravom, a ima i vrlo dobru suradnju sa sličnim društvima u Hrvatskoj. Vatrogasno društvo s Udrugom Zrinskih kadeta i Udrugom Viteškog reda Zrinski 3. svibnja obilježilo je Dan svetog Florijana, zaštitnika vatrogasaca. Toga dana održana je sveta misa u maloj crkvi u Kalacibi te druženje članova nazočnih drugih. Kerestursko vatrogasno društvo već više desetljeća surađuje s Dobrovoljnim vatrogasnim društvom Sveta Marija iz Međimurja. Keresturski vatrogasci često sudjeluju na natjecanjima koje organizira partnersko društvo, a ovaj put 23. svibnja sudjelovali su na obilježavanju 100. obljetnice postojanja Dobrovoljnog vatrogasnog društva Sveta Marija. Stoljeće postojanja obilježeno je svečanim programom koji je počeo mimohodom vatrogasaca kroz mjesto, a nakon toga uslijedila je primopredaja nove zastave DVD-a Sveta Marija te uručenje ključeva novonabavljenog čamca. Čamac će poslužiti za veću sigurnost i učinkovitost vatrogasnih intervencija na području općine. Izdana je i opširna fotomonografija kao trajni zapis prvih 100 godina. U njoj je mjesto dobila i višedesetljetna prekogranična suradnja.

Pomurski Hrvati slavili su Mariju

Susret crkvenih zborova „Mariju pozdravljamo“ tradicionalna je priredba pomurskih Hrvata koju iz godine u godinu organizira Hrvatska samouprava Velike Kaniže, a hrvatski zborovi i hrvatske osnovne škole rado se pripremaju s pjesmama u čast Blažene Djevice Marije. Ovogodišnji susret priređen je 17. svibnja uz sudjelovanje pjevačkih zborova iz Fićehaza, Kerestura, Letinje, Mlinaraca, Pustare, Sepetnika, Serdahela, Sumartona, Velike Kaniže te mladih pomurskih tamburaša i tamburaša Hrvatske osnovne škole „Katarina Zrinski“ iz Serdahela odnosno mladih puhača glazbene škole iz Letinje. Koncert pjevačkih zborova počeo je hrvatskom svetom misom koju su predvodili goričanski župnik Josip Drvoderić i serdahelski župnik István Marton, a pjevanjem su je uveličale članice crkvenog zbora iz Goričana.

Svibanj je mjesec koji je posvećen Mariji. U tom mjesecu mnogi vjernici hodočaste u marijanska svetišta, mole posebne molitve u čast nebeskoj majci, mole krunicu i litaniju kako bi se s Marijom približili Isusu. Katolička Crkva u svakom mjesecu kao svojevrsan putokaz stavlja barem jedan marijanski blagdan, a osim toga svibanj i listopad posvećeni su Majci Božjoj jer njezina dobrota i ljubav moraju biti uzor svim vjernicima.

Ulazak u crkvu sa zastavama

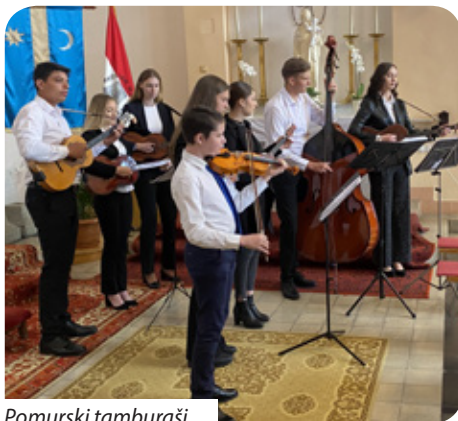
U pomurskoj vjerskoj zajednici Marija je oduvijek imala posebno mjesto, a to je prepoznala predsjednica Hrvatske samouprave Velike Kaniže Marija Vargović i prije mnogo godina počela organizirati susret zborova pod naslovom „Mariju pozdravljamo“. U tome joj je mnogo pomogao pokojni dekan Varaždinske katedrale mons. Blaž Horvat, kasnije dekan u Prelogu Antun Hoblaj, a već nekoliko godina uz hrvatske je vjernike goričanski župnik Josip Drvoderić. On mnogo pomaže pomurskim vjernicima na raznim hrvatskim priredbama kako bi na njima bila zastupljena hrvatska riječ.

Nakon svete mise slijedio je nastup zborova u čast Blaženoj Djevici Mariji. Sva-ki zbor pripremio se s nekom marijanskom

Svi sudionici susreta pjevačkih zborova

pjesmom. Pjevali su Ženski pjevački zbor „Ružmarin“ iz Kerestura (voditeljica Eržebet Šelek), Hrvatski pjevački zbor iz Letinje (voditelj Martin Friman), Mješoviti pjevački zbor „Mura“ iz Serdahela (voditeljica Marija Vargović), Mješoviti pjevački zbor KUD-a

Pomurski tamburaši

„Sumarton“ (voditelj Jožo Đuric), Ženski pjevački zbor „Biseri Pustare“ (voditeljice Biserka Kiš i Gabrijela Prekšen), Mješoviti pjevački zbor Velike Kaniže (voditeljica Zsuzsanna Fekete). Tamburaše pomurske mladežiodio je Erik Hegedüs, a tamburaše serdahelske škole ravnatelj Zsolt Trojko.

Okupljeni vjernici

Vjernici koji su ispunili crkvu Presvetog Srca Isusova mogli su uživati u prekrasnim marijanskim pjesmama poput „Prečisto srce, kao Marija“, „Gospa, majka moja“, „Majko draga“, „Marijo mila“, „Milost prosimo“, „Lijepa si, djevo Marijo“ i druge, a na kraju su svi članovi zborova zajedno otpjevali pjesmu „Dobri kralju mira“.

Beta

PEČUH/ZAGREB – Učenci V. gimnazije pod vodstvom i organizacijom profesorica hrvatskoga jezika Zorice Jurčević i Katarine Dinješ sudjelovali su u projektu razmjene učenika s Gimnazijom Miroslava Krležu u Pečuhu. Projekt se odvijao u dvjema fazama: u jesen u Zagrebu (od 3. do 7. studenoga 2025.) te u proljeće u Pečuhu (od 13. do 17. travnja 2026.).

Cilj je bio omogućiti učenicima pečuške gimnazije, u kojoj se hrvatski uči kao materinski jezik, komunikaciju s izvornim

govornicima te nova saznanja o njihovoj pradomovini, a s druge strane približiti našim učenicima višestoljetnu priču o važnosti očuvanja i njegovanja hrvatskoga jezika i kulture unutar hrvatske manjine u Mađarskoj. U ukupno deset dana projekta učenici su dobili iznimno obrazovno bogatstvo, nova prijateljstva i životna iskustva te je s obiju strana izražena velika želja za nastavkom suradnje!

SEMELJCI – KUD „Lipa” i ove godine organizirao je tradicionalnu 22. smotru folkloru „Kolo na Vrbaku”, koja se održala 6. lipnja 2026. godine u Semeljcima. I ove godine Semeljci su postali mjesto susreta tradicije, pjesme, plesa i običaja, gdje su brojna kulturno-umjetnička društva predstavila bogatstvo folklorne baštine svojih krajeva uz raskošne narodne nošnje, izvorne pjesme i živopisna kola. Na smotri su nastupila društva iz Hrvatske, Mađarske (KUD „Ladislav Matušek”), Srbije i Bosne i Hercegovine.

Posjetitelji očekuju večer ispunjena folklorom, zajedništvom i pravim slavonskim gostoprimstvom, a uz bogatu gastronomsku ponudu moglo se uživati u domaćim specijalitetima i ugodnom druženju.

Nakon službenog dijela programa slijedila je zabava uz TS „Jedini”, koji se pobrinuo za odličnu atmosferu i nastavak večeri uz tamburaške hitove i dobro raspoloženje.

VELIKA – Općina Velika i ove godine bila je pokrovitelj Međunarodne smotre folkloru „Čuvajmo običaje zavičaja”. Od 29. do 31. svibnja održan je bogat trodnevni program ispunjen koncertima, folklornim nastupima, gastronomskim sadržajima i druženjem uz sudjelovanje brojnih gostiju iz Hrvatske i inozemstva. Izbor za *miss* Požeško-slavonske županije, koncert Danijele Martinović i TS-a „Divne godine”, najduži stol s bogatom gastronomskom ponudom, koncert Džentlmena, bogat folklorni program te koncert TS-a „Astal” bili su dio ovogodišnje 34. međunarodne smotre folkloru i najdužega stola. I ove godine sudjelovala je Hrvatska izvorna folklorna skupina iz Budimpešte uz brojna kulturno-umjetnička društva iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine te Srbije. Organizatori su programa Turistička zajednica Zlatni Papuk, KUD „Ivan Goran Kovačić” i Općina Velika.

ZAGREB – U Institutu Liszt u Zagrebu 18. svibnja predstavljen je dvojezični mađarsko-hrvatski zbornik radova „Otthon két hazában / Dom(a) u obje domovine” posvećen 65. rođendanu dr. sc. Dinka Šokčevića. Zbornik su predstavili dr. sc. Szabolcs Varga, dr. sc. Damir Karbić, dr. sc. Sándor Bene, prevoditeljica Lea Kovács i dr. sc. Stipica Grgić, a događanju je nazočio i slavljениk dr. sc. Dinko Šokčević. Večer je bila u znaku posvete njegovu znanstvenom radu te bogatoj hrvatsko-mađarskoj povijesnoj i kulturnoj povezanosti.

Karikature iz bilježnice Jose Ostrogonca

TAJLAND – Model *Nagatitan chiyaphumensis*, kostur najvećeg dinosaura pronađenog u Tajlandu, prikazan je u Muzeju Thainosaur u Bangoku 15. svibnja 2026. godine. Znanstvenici su identificirali novu golemu vrstu dinosaura na temelju ostataka otkrivenih u Tajlandu, a procjenjuje se da je to stvorenje težilo koliko i devet odraslih slonova.

Foto: Lillian Suwanrumpha / AFP

**IVANJSKI FESTIVAL
U MARTINCIMA
20. LIPNJA 2026 g.**

PROGRAM:
17:00 **PRIJATELJSKA NOGOMETNA UTAKMICA**
veterani Martinci – Tomašin
mjesto: Cretić

18:00 **IVANJSKA SVETA MISA**
ZATIM:
**POVORKA FOLKLORASA DO JEZERA "MRTVICA"
UZ PJESMU I PLES**
uprizorenje Ivanjskih običaja kod jezera
**U PARKU ISPRED SPORTSKE DVORANE:
KULTURNI PROGRAM**
**GASTRO STOL SA TRADICIONALNIM POSLASTICAMA
VEČERA**

21:00 **ZABAVA UZ PODRAVKA BAND NA
OTVORENOME**

Polkovitelji:
Družva-Agro Zrt., Dđl-Družva Mezőgazdasági Szövetkezet,
Družvoföldi Magtár Kft., Dr. Szilovics Balázs,
Viermai Levente, Felsőszentmártoni Gyermekéktől Alapítvány,
Római Katolikus Plébánia Felsőszentmárton, Laci Ljubomir,
Pintér Anikó, Kiss Géza Magyar – Horvát Kézenvelői
Nemzetiségi Általános Iskola Felsőszentmártoni Telephelye

RADUJEMO SE VAŠEM DOLASKU!

OSIJEK – Opereta „Grofica Marica” mađarskog skladatelja Emmericha Kálmána u režiji Damira Lončara 15. svibnja premijerno je izvedena u osječkom Hrvatskom narodnom kazalištu. Opereta „Grofica Marica” posljednji je put premijerno izvedena u ožujku 1997. pod ravnanjem dirigenta Mladena Tutavca i u režiji Vlade Štefančića.

Dirigent Krešimir Batinić rekao je da drugi put radi na ovoj predstavi. Opereta je vrlo težak žanr, koliko god publici to izgledalo lako, ali postići tu lakoću i lepršavost teško je ostvariti. Kad se to spoji na pravi način, rezultat bude takav da publika osjeti da je to lagano. „Naradili smo se, ali rezultat će biti dobar”, napomenuo je dirigent Batinić.

Redatelj Damir Lončar smatra da je „Grofica Marica” glazbeno možda i najjača Kálmánova opereta.

Scenograf i koreograf Neven Mihić naveo je da je vizualni identitet predstave klasično-operetni, a u tom segmentu autorski tim dosta se inspirirao razdobljem *art déco* iz 20-ih godina prošloga stoljeća te urbanim folklorom Mađarske.

Solistica Ivana Medić rekla je da operetu radi provjereni autorski tim te da je predstava zanimljiva, s puno plesa i lijepih kostima, ali i pjevački vrlo zahtjevna.

U premijernoj predstavi među ostalima nastupili su Mia Domaćina Topalušić, Igor Krišto, Andrea Paić, Robert Adamček, Blaž Galojić, Vjekoslav Janković i Petra Blašković.